

SOSTIBILIDADE FINANCEIRA E DISCIPLINA ORZAMENTARIA

III. SOSTIBILIDADE FINANCEIRA E DISCIPLINA ORZAMENTARIA

III.1. REFORMA DA REGULACIÓN DAS FINANZAS PÚBLICAS

III.1.1. Reforma da Gobernanza Económica na UEM

A actual crise demostrou que o marco normativo regulador das finanzas públicas non foi quen de evitar un desequilibrio excesivo das contas públicas, por iso a Unión Europea co obxecto de mellorar a sostibilidade financeira dos seus Estados membros realizou unha profunda reforma deste marco normativo.

Así, a finais do ano 2011 a través do “Six Pack” procedeuse a reformar a gobernanza económica no ámbito da UEM mediante a modificación do Pacto de Estabilidade e Crecemento, a configuración dun novo sistema de sancións para potenciar o seu cumprimento, a creación dun novo Procedemento de Desequilibrios Excesivo co obxectivo de detectar e afrontar eficazmente os desequilibrios macroeconómicos que xurdan na UE e o establecemento dos requisitos comúns que deben respectar os presupostos nacionais.

A reforma do PEC reforza a súa vertente preventiva coa incorporación dunha regra de gasto de forma que o crecemento do gasto público non pode exceder do crecemento do PIB a medio prazo. O establecemento dun límite ao déficit público resulta moito máis crible si se controla a súa vez a evolución do gasto público xa que o gasto público constitúe a principal fonte xeradora dos déficits públicos e, ademais, evitaríase que crecementos moi importantes no nivel dos ingresos públicos debido a factores extraordinarios (burbullas inmobiliarias...) servisen para consolidar gasto estrutural como sucedeu antes da crise en numerosos países, como España, Reino Unido ou Irlanda.

Así mesmo reforzase o criterio da débeda pública, xa que o límite do 60% da ratio débeda pública – PIB nunca se chegou a aplicar, de forma que, a partir de agora, vanse iniciar procedementos por déficits excesivos a aqueles países cuxa débeda exceda o 60% nos mesmos termos que para os países que rebasen o límite do 3% de déficit público.

Non obstante non se imporán sancións aos países que superando o 60% reduzan o seu nivel de débeda a un ritmo satisfactorio, o cal se producirá o exceso de débeda respecto ao 60% redúcese a un ritmo dunha vinteava parte anual (un 5% de media anual).

Outra importante reforma neste ámbito acaecida recentemente produciuse coa aprobación do Tratado de Estabilidade, Coordinación e gobernanza na UEM, o cal foi ratificado polas Cortes Xerais mediante a Lei Orgánica 3/2012. Dito Tratado promove fundamentalmente reforzar a disciplina presupostaria entre os países asinantes, establecendo unha regra de ouro que impón que as contas públicas teñen que rexistrar equilibrio ou superávit, o cal enténdese que se produce cando o déficit estrutural non excede do

0,5%, ampliado ao 1% se a ratio débeda pública- PIB se sitúa moi por debaixo do 60% e os riscos da sostibilidade a longo prazo das finanzas públicas son baixos.

III.1.2. Reforma Constitucional.

En Agosto do ano 2011 como consecuencia das novas exixencias que en materia de estabilidade presupostaria se estableceron no ámbito comunitario, as Cortes Xerais procederon a reformar o artigo 135 da Constitución Española o que supuxo unha profunda modificación da regulación das finanzas públicas en España.

Neste sentido o novo artigo 135 establece que o Estado e as CCAA non poderán incorrer nun déficit estrutural que supere os marxes establecidos pola UE para os seus Estados Membros.

O precepto constitucional prevé que unha Lei Orgánica fixará este déficit estrutural máximo, obtando por un criterio máis exixente ao impedir a existencia de déficit estrutural nas administracións públicas, salvo no caso en que procedan a realizar reformas estruturais con efectos presupostarios a longo prazo, en cuxo caso permítese alcanzar un déficit estrutural do 0,4% do PIB.

Dita marxe tamén se contempra nos casos de catástrofes naturais, recesión económica grave ou situacións de emerxencia extraordinarias que escapen ao control do Estado e prexudiquen considerablemente a situación financeira ou a sostibilidade económica ou social do Estado, e sempre que se acorde así por maioría absoluta do Congreso dos Deputados.

Neste sentido hai que ter en conta que o PEC establece que “A Comisión e o Consello... , poderán considerar que unha superación do valor de referencia (do 3% ou do 60%) resultante dunha grave recesión económica é excepcional ..., se o exceso se deriva dunha taxa negativa de crecemento anual do PIB en volume ou dunha perda acumulada de produción durante un período prolongado de moi baixo crecemento anual do PIB en volume en relación ao seu potencial”.

O límite do déficit estrutural aínda non está plenamente vixente xa que non entrará en vigor ata o ano 2020. Durante este período España terá que facer un axuste fiscal moi importante xa que en 2011 o déficit estrutural ascendeu a un 6,7% do PIB, es dicir, 70.000 millóns de euros.

Coa reforma do artigo 135 constitucionalízase o límite da débeda pública, tomando como referencia o establecido no Tratado de Funcionamento da UE, é dicir o 60% do PIB.

III.1.3. Lei Orgánica de Estabilidade Presupostaria e Sostibilidade Financeira.

En desenvolvemento deste novo artigo da Constitución ditouse a Lei Orgánica 2/2012, de 27 de abril, de Estabilidade Presupostaria e Sostibilidade Financeira, recentemente modificada pola Lei Orgánica 4/ 2012, de 28 de setembro.

En dita lei orgánica regulase unha regra de gasto que establece que a variación do gasto computable da Administración Central, das CCAA e das CCLL non poderán superar a taxa de referencia de crecemento do PIB de medio prazo da economía española.

Esta regra de gasto non se aplica as pensións, aos intereses da débeda pública, ao gasto non discrecional en prestacións por desemprego, e a parte do gasto financiado con fondos finalistas procedentes da UE ou doutras AAPP.

Tamén hai que ter en conta que ante cambios normativos que supoñan aumentos permanentes de recadación, o nivel de gasto computable pode incrementarse na mesma contía; e, sensu contrario, ante cambios normativos que supoñan diminucións permanentes de recadación o gasto computable ten que reducirse nunha contía equivalente, e todos os ingresos que se obteñan por encima do previsto deberán destinarse integramente a reducir débeda pública.

Una novidade moi importante que incorpora esta Lei Orgánica é que procede, por primeira vez, a repartir entre as distintas Administracións que conforman o sector público en España o límite do 60% da ratio débeda - PIB, de forma que se establecen os seguintes límites:

- Para a Administración Central, o 44% (es dicir, o 73,3% do total).
- Para as Comunidades Autónomas, o 13% (o 21,6% do total).
- E para as Corporacións Locais, o 3% (o 5% do total).

A Lei Orgánica de Estabilidade inclúe novos instrumentos que permiten reaccionar cunha maior celeridade ante posibles desviacións nos obxectivos de estabilidade, de débeda o de cumprimento da regra de gasto.

Estas medidas son as seguintes:

- As actuacións preventivas e de alerta temperá
- Os mecanismos de corrección automática e
- Os mecanismos coercitivos e sancionadores

En primeiro lugar, as medidas automáticas de prevención, que se aplicarán polas propias AAPP:

- Cando se constate unha desviación na execución orzamentaria (deberase axustar o nivel de gasto para garantir o cumprimento ao peche do exercicio),
- Cando se supere o límite do 95% do obxectivo de débeda (só se autorizará para operacións de tesouraría) ou
- No caso de déficit a longo prazo no sistema de pensións.

En segundo lugar, dende a administración central, formularase advertencia motivada cando se aprecie risco de incumprimento do obxectivo de estabilidade, de débeda pública ou da regra de gasto. A Administración Pública advertida deberá adoptar medidas para evitar o devandito risco no prazo dun mes. No caso contrario poderanse adoptar medidas correctivas.

En terceiro lugar, os mecanismos de corrección:

- Autorización de todas as operacións de endebedamento das CCAA (só a longo prazo en caso de presentar PEF) e as de longo prazo das Entidades Locais.
- Informe favorable previo do MINHAP para concesión de subvencións e convenios con CCAA.
- Formulación de PEF e seguimento destes: en caso de desviación, requirimento para a súa xustificación e corrección con novas medidas.

En cuarto lugar, as medidas coercitivas, que se aplicarán en caso de falta de presentación ou aprobación do PEF ou o seu incumprimento (despois do requirimento antes mencionado), e que implican:

- Que a Comunidade Autónoma deberá aprobar unha non dispoñibilidade de créditos que garanta o cumprimento do obxectivo
- Que o Estado poida exercer capacidade normativa sobre os tributos cedidos
- A constitución dun depósito con intereses no Banco de España (0,2% PIB nominal) que se pode converter en multa coercitiva.
- O envío dunha comisión de expertos con poderes de solicitar tanta información precisen e propoñer medidas que serán de obrigado cumprimento. En caso de incumprimento, non se autorizará ningunha operación de crédito.

Finalmente, as medidas de cumprimento forzoso, ante a non adopción dos acordos de non dispoñibilidade, a non constitución do depósito ou a non adopción das medidas propostas pola comisión de expertos:

- Requirimento ao Presidente da Comunidade Autónoma
- Execución forzosa polo Goberno, con maioría absoluta do Senado
- Instrucións do Goberno ás Autoridades autonómicas (intervención).

Estas medidas, para o caso das EELL poderían chegar mesmo á disolución da corporación local.

Trátanse de mecanismos extensos e variables na súa intensidade e que agravan as consecuencias en función do grao de incumprimento da administración respectiva.

Galicia foi unha comunidade autónoma pioneira na regulación da estabilidade orzamentaria e sostibilidade financeira, realizada a través da lei 2/2011 do 16 de xuño, na medida en que algúns preceptos básicos da lei orgánica posterior non eran acordes nas dous lexislacións, na lei de medidas administrativas e tributarias que acompaña á lei de orzamentos da comunidade autónoma para 2015 mudanse varios de estos preceptos.

Polo miúdo, os que atinxen á definición de estabilidade orzamentaria para referilos ao déficit estrutural, así como as excepcionalidades ao mesmo derivadas de acontecementos extraordinarios, igualmente se incorpota o concepto de límite de débeda.

Por último se adapta a regra de gasto aos parámetros básicos recollidos na lei orgánica, que refiren á taxa media de crecemento da economía como referencia evolución do gasto non financeiro da comunidade autónoma.

III.2. EVOLUCIÓN DA SITUACIÓN FINANCEIRA AUTONÓMICA.

Evolución orzamentaria

Neste apartado realizamos un breve análise da evolución do orzamento consolidado homoxeneizado ca comunidade autónoma dende 2005. Por ser o período 2005-2006 o máis próximo en termos de recursos non financeiros ao exercicio actual.

Ingresos

Como pode verse os ingresos non financeiros acadan os 8.076 millóns de euros no orzamento de 2015, un 4,1% superior ao exercicio precedente, o exercicio do cadro con unha contía máis próxima é o 2005.

Cadro XLIV:

millóns de euros

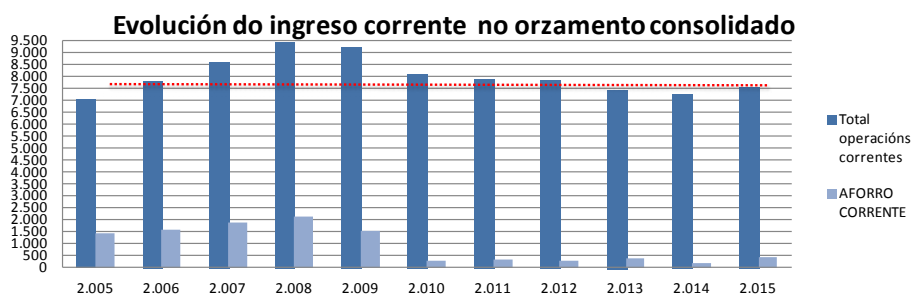
	2.005	2.006	2.007	2.008	2.009	2.010	2.011	2.012	2.013	2.014	2.015
INGRESOS											
I Impostos directos	977	1.075	1.168	1.364	1.516	1.374	2.031	2.030	1.913	1.937	2.020
II Impostos indirectos	2.190	2.413	2.636	2.689	2.399	1.897	2.856	2.959	2.944	3.133	3.118
III Taxas, prezos e outros ingresos	239	246	265	253	286	271	174	180	201	166	177
IV Transferencias correntes	3.606	4.022	4.487	5.064	4.949	4.497	2.760	2.616	2.312	1.953	2.168
V Ingresos patrimoniais	12	13	15	24	54	20	16	22	23	24	19
Total operacións correntes	7.024	7.769	8.570	9.395	9.205	8.058	7.836	7.806	7.392	7.214	7.501
VI Alieamento de investimentos reais	73	72	91	99	111	49	27	32	30	13	10
VII Transferencias de capital	786	825	794	758	787	729	658	635	562	528	564
Total ingresos de capital	859	897	885	857	898	779	684	667	592	541	575
TOTAL OPERACIÓN NON FINANZEIRAS	7.884	8.667	9.455	10.252	10.103	8.837	8.521	8.474	7.984	7.754	8.076
VIII Activos financeiros	1	1	1	1	1	1	10	11	20	20	14
IX Pasivos financeiros	516	514	551	474	851	2.048	1.340	1.374	1.476	2.507	1.700
TOTAL OPERACIÓN FINANCEIRAS	516	515	552	474	852	2.049	1.349	1.385	1.496	2.527	1.714
TOTAL ORZAMENTO DE INGRESOS	8.400	9.182	10.007	10.726	10.955	10.885	9.870	9.859	9.480	10.281	9.790

Dentro do ingreso corrente, compre salientar que a diferente porcentaxe de participación nos tributos cedidos a partires de 2011, dimanante da aplicación do novo sistema de financiamento na cálculo das entregas a conta do devandito sistema dificulta a comparación en toda a serie temporal.

Malia a anteriores aclaración pode observarse o efecto nos ingresos correntes da comunidade autónoma da burbulla inmobiliaria disparando os ingresos a partires de 2005, a caída a partires do 2009 sería aínda maior de contar coa mesma porcentaxe de participación nos tributos cedidos no periodo 11-14 e no anterior.

Respecto a 2015 compre lembrar que o novo aprazamento das liquidacións negativas do sistema de financiamento, supón que se deixen de deducir 121 millóns dos pagos a conta do sistema de financiamento, o que mellora substancialmente a solvencia corrente das finanzas autonómicas, tal e como mostra a mellora do aforro corrente no 2015.

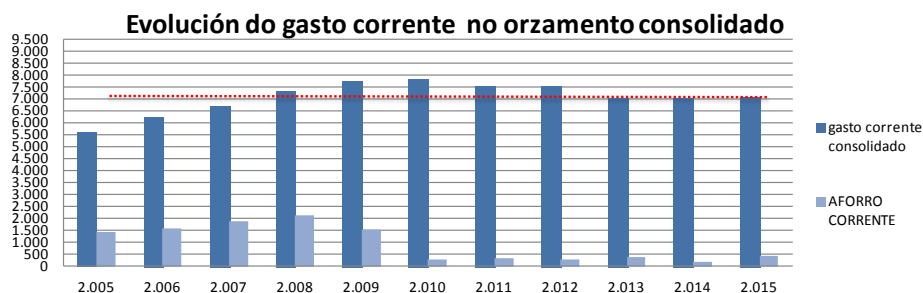
Gráfico XXXI:

O gráfico inferior reflicte a evolución do gasto corrente, en grande medida de carácter rixido, pola natureza dos servizos públicos competencia da comunidade autónoma (xustiza, educación, sanidade e servizos sociais), implica un forte deterioro do aforro corrente ante a desaparición dos efectos da burbulla nos ingresos a partires de 2009. Como

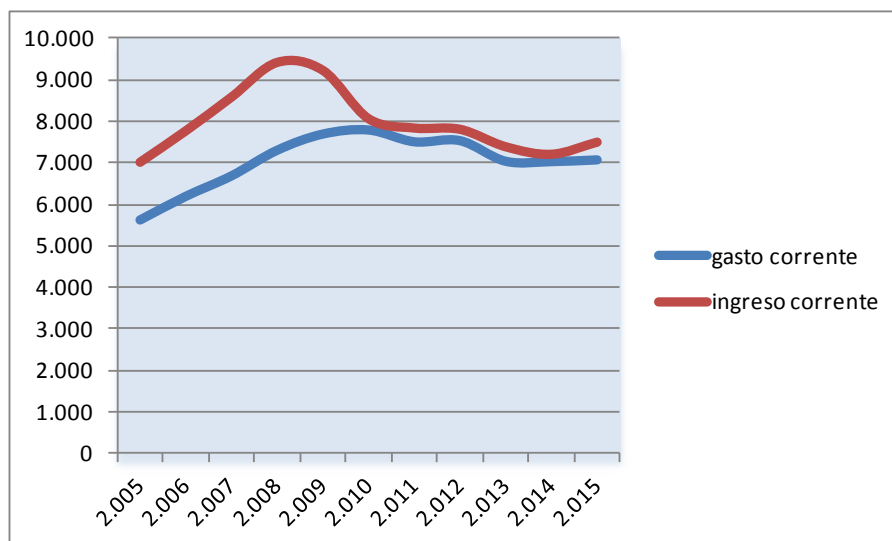
pode verse se o nivel de ingresos correntes máis proximo en contía era o de 2005 o nivel de gastos correntes do que estamos máis preto é o de 2008.

Gráfico XXXII:

○ seguinte grafico enfrenta a evolución dos dous gráficos mostrando como dende 2009 o axuste no ingreso corrente opera como un límite ao gasto corrente, tamén se pode ollar como no orzamento do 2015 esta limitación comeza a desaparecer e o ingreso corrente comeza a financiar investimentos.

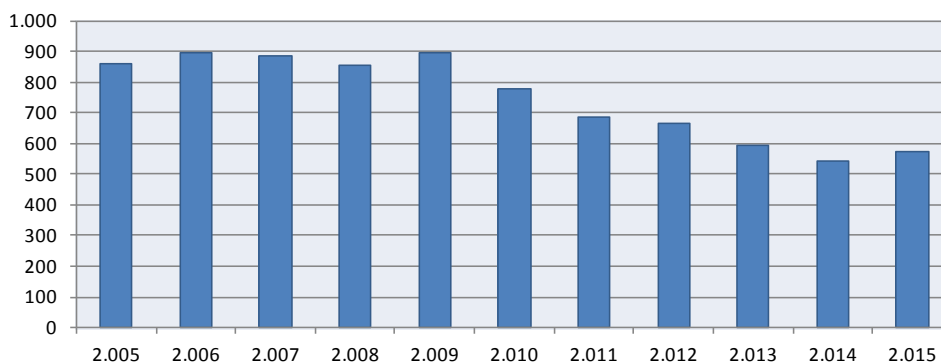
Gráfico XXXIII:

Respecto os ingresos de capital, mostran unha senda descendente contínua a partires do 2009, pola caída do financiamento finalista para investimentos.

Gráfico XXXIV:

Total ingresos de capital

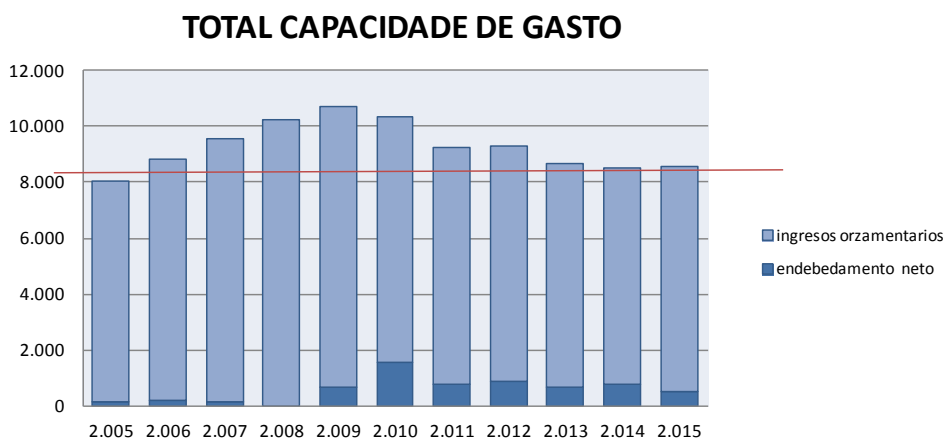

Sumando os ingresos correntes e os ingresos de capital obtemos o total de ingresos non financeiros do orzamento consolidado, a estas contías se engaden os ingresos financeiros (endebedamento e activos financeiros) para pechar o financiamento dos gastos da comunidade autónoma.

O seguinte cadro mostra a capacidade de financiamento de gastos orzamentarios (capítulos I a VIII de gastos), a partires dos ingresos non financeiros e ingresos de capítulo VIII, que chamamos ingresos orzamentarios no gráfico e do endebedamento neto de cada periodo.

Como pode verse a comunidade autónoma precisou recorrer ao endebedamento para suavizar o axuste preciso a partires do 2009, pola forte merma dos ingresos. Dentro da senda de consolidación fiscal este recurso á débeda vaise reducindo paseniñamente garantindo unha financiación total estable en tomo aos 8.400 millóns de euros, o que sitúa a nosa capacidade de gasto consolidado lixeiramente por debaixo de 2006.

Gráfico XXXV:

Gastos

De seguido recóllese o orzamento consolidado de gastos en millóns de euros, compare sinalar a efectos comparativos que a contía que ata 2010 figuraba no capítulo catro como participación dos concellos nos tributos do estado pasa a ter nese ano carácter extraorzamentario polo que resulta axustada no orzamento dos anos 2005-2009 para facilitar unha visión homoxenea da evolución do gasto en termos consolidados.

Como pode apreciarse, atendendo ao gasto non financeiro poden apreciarse claramente dúas etapas na evolución do gasto unha crecente, correspondente á fase expansiva 2005-2009 no que o orzamento consolidado non financeiro acada os 10.600 millóns de euros, e outra fase decrecente que mostra un axuste á baixa no periodo 2010-2014, ata acadar un gasto non financeiro duns 8.400 millóns de euros, este medea ata os 8.435 no 2015, sendo os niveis do orzamento de gasto non consolidado inferiores en 260 millóns aos de 2006.

Na medida en que foi preciso recorrer ao endebedamento para suavizar o impacto do axuste no gasto consolidado, o capítulo de operacións financeiras e o capítulo de gasto financeiro mostran unha evolución crecente a partires do 2010, (non o fixeron dende 2008 polos pagos a conta do sistema de financiamento inflados que logo derivaron en liquidacións negativas), porén no 2015 invirtese a tendencia, sendo o primeiro exercicio dende o comezo da crise no que suben os gastos non financeiros e baixan os financeiros.

Cadro XLV:

	millóns de euros										
	2.005	2.006	2.007	2.008	2.009	2.010	2.011	2.012	2.013	2.014	2.015
I Gastos de Persoal	2.725	2.932	3.175	3.444	3.692	3.773	3.627	3.609	3.382	3.367	3.382
II Gastos en bens correntes e servizos	995	1.167	1.242	1.348	1.416	1.381	1.353	1.384	1.371	1.364	1.388
III Gastos financeiros	139	142	147	146	148	157	198	295	299	352	336
IV Transferencias correntes	1.765	1.949	2.118	2.359	2.430	2.471	2.322	2.239	1.980	1.941	1.960
Total operacións correntes	5.624	6.191	6.682	7.297	7.686	7.782	7.500	7.527	7.032	7.024	7.066
V Fondo de Continxencia	51	58	62	65	99	62	78	76	85	105	125
Total fondo de continxencia	51	58	62	65	99	62	78	76	85	105	125
VI Investimentos Reais	1.112	1.206	1.333	1.382	1.439	1.251	805	782	699	666	700
VII Transferencias de Capital	1.106	1.241	1.355	1.386	1.365	1.156	764	750	663	596	544
Total operacións de capital	2.218	2.447	2.687	2.768	2.804	2.407	1.569	1.532	1.362	1.262	1.244
TOTAL OPERACIÓNS NON FINANCEIRAS	7.893	8.696	9.431	10.130	10.589	10.251	9.147	9.135	8.480	8.391	8.435
VIII Activos Financeiros	121	112	118	122	120	118	307	176	166	140	147
IX Pasivos Financeiros	387	374	457	474	246	516	417	548	834	1.750	1.208
TOTAL OPERACIÓNS FINANCEIRAS	507	486	575	595	366	634	723	723	1.000	1.890	1.355
TOTAL ORZAMENTO DE GASTOS	8.400	9.182	10.007	10.726	10.955	10.885	9.870	9.858	9.480	10.281	9.790

O cadro inferior mostra a evolución dos pesos das diferentes partidas de gasto non financeiro nos orzamentos consolidados de 2015 respecto ás do 2005, como pode verse a natureza dos servizos públicos prestados pola comunidade autónoma, (xustiza, educación, sanidade, servizos sociais), implica unha composición do gasto con intensidade importante no gasto corrente (persoal, gastos de funcionamento e consumos dos centros). Por elo os capítulos I e II de gasto aumentan o seu peso co paso do tempo dada a forte rixidez dos mesmos nun contexto de orzamentos crecentes.

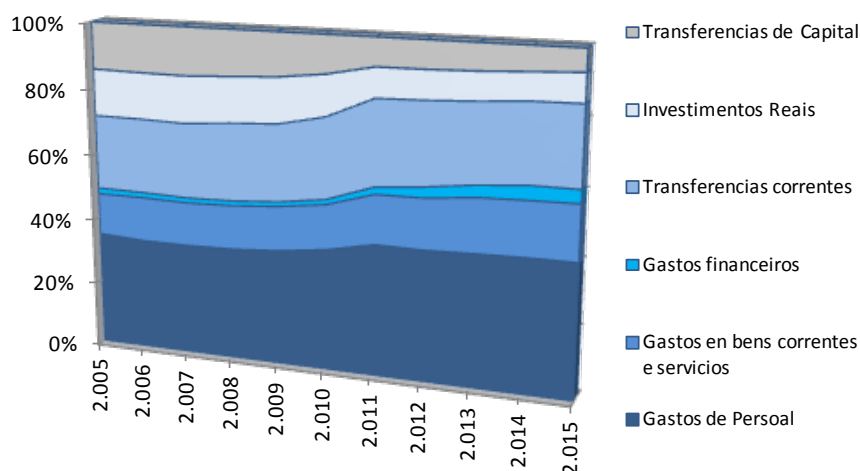
En efecto, referindo ao ano con orzamento de gastos máis proximo ao actual (2006), o peso dos gastos de persoal pasa do 37% ao 40% no 2015, o peso dos gastos de funcionamento pasa do 13 ao 16.5%, entre estes dous capítulos se explica máis da metade do orzamento consolidado.

As políticas expansivas no eido monetario e a disciplina financeira mostrada pola comunidade autónoma reflectense na baixa do custo do endebedamento, malia que o stock de débeda da comunidade autónoma seguira medrando ata rematar o proceso de consolidación orzamentaria no 2017.

O peso do capítulo de transferencias correntes mantense constante en volume (22-23%) a pesar de mudar radicalmente a súa composición, o resultado é que se no ano 2006 o peso do gasto corrente acadaba un 71% do orzamento consolidado e no 2015 este chega ao 84%.

Pola contra, os capítulos que sofren a maior parte do axuste son os capítulos de gasto de capital 6 e 7, que minoran a súa participación no gasto non financeiro en 13 puntos porcentuais do 28 ao 15%.

Gráfico XXXVII:

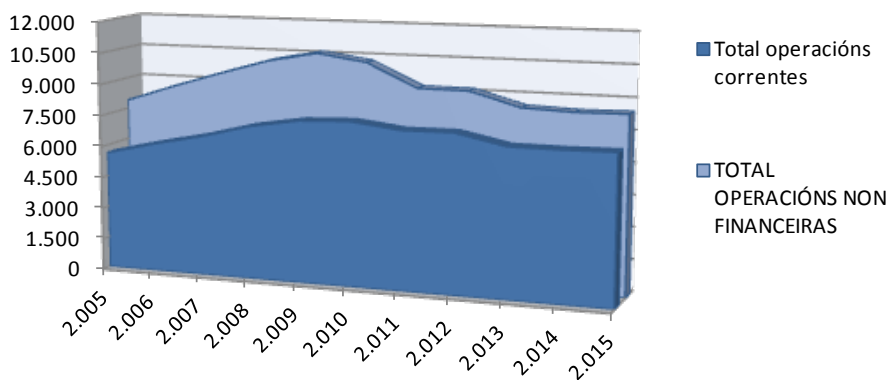

A gráfica superior mostra dun xeito claro esta variación da composición do gasto por natureza. O gasto corrente mostra un peso estable no periodo 2005-2008, experimentar un forte crecemento ata 2011 e estabilizarse logo ata o 2015.

Isto é así porque na fase de crecemento a maior parte dos novos recursos para gastar empregáronse en consolidar gasto corrente, así do crecemento dun 46% do gasto non financeiro no periodo 2004-2009, consolidouse en gasto corrente un 48%, con crecements medios anuais durante o periodo superiores ao 7% no gasto de persoal e ao 9% nos gastos de funcionamento e transferencias correntes.

Dado o carácter ríxido de este tipo de gasto, no periodo 2009-2015, fronte a unha baixa do gasto non financeiro do 20%, o gasto corrente baixa menos dun 8% no periodo. Esta evolución pode apreciarse gráficamente no cadro seguinte.

Gráfico XXXVIII:

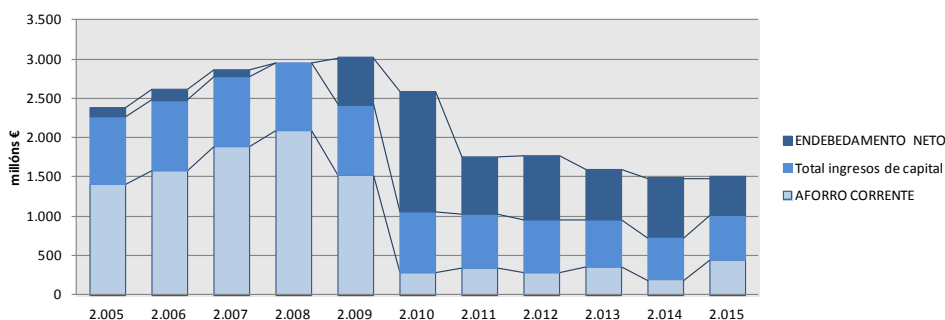

O resto das partidas do orzamento, ven condicionado pola rixidez do gasto corrente, así a capacidade de financiamento de investimentos de capital ven dada pola suma do aforro bruto, os ingresos de capital e a capacidade de endebedamento.

Como se acreditou nos puntos anteriores a forte baixa dos ingresos correntes e a consolidación de importantes contías de gasto corrente no periodo 05-09, fai baixar a mínimos o aforro corrente, principal fonte de financiamento de investimentos ata entón. Se ben o axuste do gasto minora o seu impacto no 2010 grazas a un importante aumento do endebedamento, ista fonte de financiamento non pode ser permanente polo que vai minorando pouco a pouco e deberá seguir facendoo ata desaparecer. É por iso que calquer pulo ao investimento debe acadar financiamento vía máis aforro corrente, para o que será preciso aumentar os ingresos ou minorar o gasto corrente.

Así ocorre no 2015, orzamento no que o ingreso corrente adicional xera aforro financeiro e permite reducir o recurso á débeda mentendo a capacidade de financiamento de investimento.

Gráfico XXXIX:

Evolución do gasto real

De seguido procederase a analizar a evolución das principais magnitudes e saldos orzamentarios da comunidade autónoma partindo dos ingresos e gastos consolidados realizados correspondentes ao período 2005-2013. Compres salientar que os datos correspondentes ao exercicio 2013 poden sufrir lixeiras variacións na medida en que a conta xeral de 2013 aínda non está aprobada.

A distribución por capítulos dos gastos durante o período 2005- 2013 foi a seguinte:

Cadro XLVI: Gastos Consolidados non financeiros en millóns de euros (Obrigas Recoñecidas). Datos en Millóns de euros

CAPITULO	EXERCICIO	2.005	2.006	2.007	2.008	2.009	2.010	2.011	2.012	2.013
GASTOS										
GASTO DE PERSOAL I		2.762	3.004	3.276	3.576	3.899	3.823	3.725	3.441	3.447
GASTO EN BENS CORRE II		1.203	1.214	1.280	1.409	1.414	1.357	1.321	1.594	1.541
GASTO FINANCEIRO III		120	137	150	135	111	122	214	257	302
TRANSFERENCIAS COR I IV		2.004	2.157	2.263	2.430	2.609	2.559	2.273	2.179	2.059
Total correntes		6.089	6.513	6.970	7.550	8.033	7.861	7.533	7.470	7.349
Fondo de continxenc V										
INVESTIMENTO REAIS VI		1.096	1.131	1.264	1.362	1.258	882	681	660	627
TRANSFERENCIAS DE C VII		1.088	1.170	1.211	1.389	1.185	948	729	759	646
Total capital		2.184	2.301	2.475	2.751	2.442	1.831	1.411	1.419	1.274
Gastos non financeiros		8.273	8.813	9.444	10.301	10.475	9.692	8.944	8.889	8.623

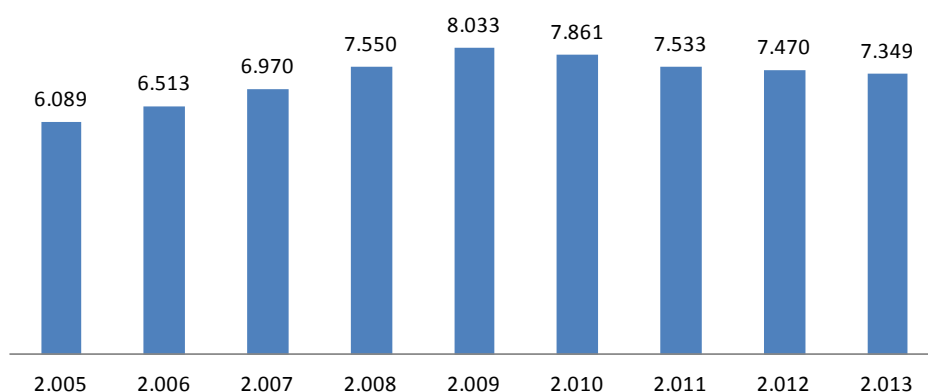
Fonte: Consellería de Facenda

En canto aos gastos correntes, a súa execución no 2013 representou o 85,2% do gasto non financeiro total, dende o ano 2009, ano no que acadou o seu máximo, o gasto

corrente reduciuse en 684 millóns de euros, un 9%. Pola contra dende o ano 2005 ata o 2009 o incremento foi de 1.944 millóns de euros, un 31,9% máis.

Gráfico XL:

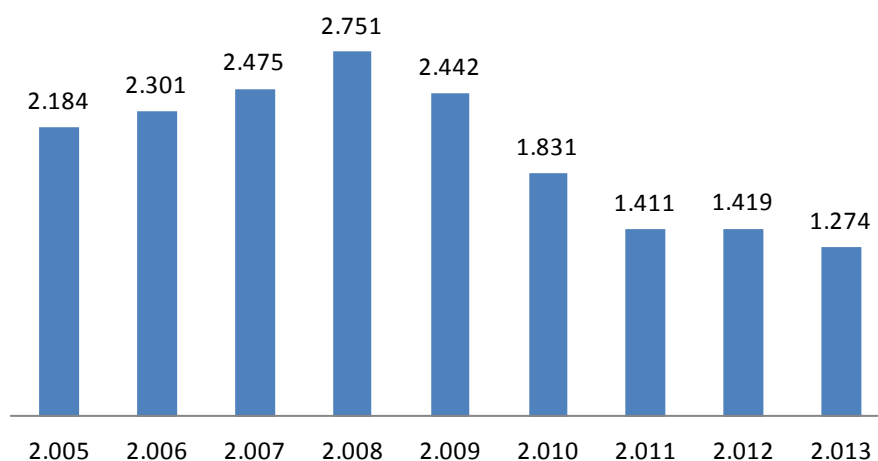
GASTO CORRENTE

En canto aos gastos de capital, a súa execución no 2013 representou o 15,7% do gasto non financeiro total e dende o ano 2008, ano no que acadou o seu máximo, o gasto de capital reduciuse en 1.478 millóns de euros, un 54% menos. Dende o ano 2005 ata o ano 2008 o incremento foi de 567 millóns de euros, un 26% máis.

Gráfico XLI:

GASTO de CAPITAL

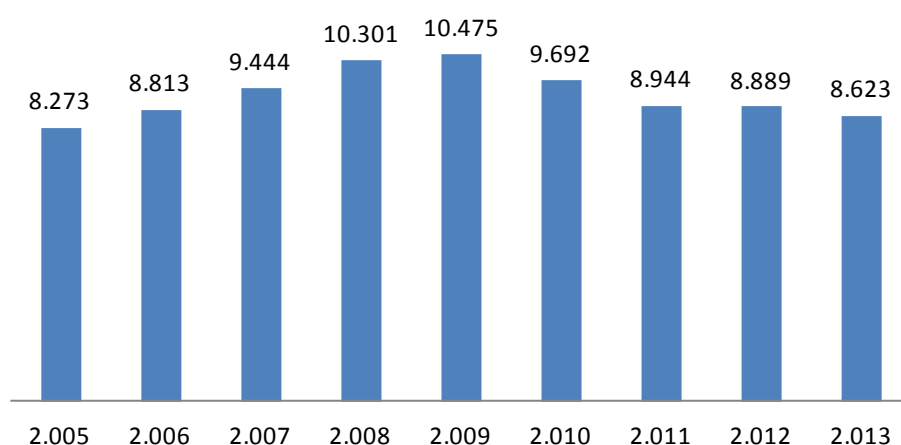

En canto a evolución do gasto non financeiro total, o seu máximo neste período (2005- 2013) acadouse no ano 2009 cando o seu importe ascendeu a case 10.475 millóns

de euros. No ano 2010 prodúcese por primeira vez unha caída do gasto non financeiro da Comunidade Autónoma de Galicia respecto o ano anterior o que se volve a producir no ano 2011, 2012 e 2013. É dicir, nos últimos catro anos o gasto consolidado non financeiro reduciuse consecutivamente, chegando a supor unha minoración no 2013 respecto a 2009 de 1.853 millóns de euros, un 18% menos.

Gráfico XLII:

GASTO NON FINANCEIRO

En canto os ingresos, a súa distribución por capítulos durante o período 2005- 2013 é a que se mostra de seguido:

Cadro XLVII: Ingresos Consolidados (Dereitos Recoñecidos). Datos en Millóns de euros

EXERCICIO	2.005	2.006	2.007	2.008	2.009	2.010	2.011	2.012	2.013
CAPITULO									
INGRESOS									
INGRESOS DIRECTOS I	1.128	1.241	1.444	1.651	1.737	1.385	2.050	2.020	2.023
INGRESOS INDIRECTOS II	2.336	2.536	2.714	2.550	2.119	1.874	2.690	2.733	2.892
TAXAS E PREZOS III	240	244	282	252	262	248	256	166	180
TRANSFERENCIAS CORRIV	3.667	4.005	4.324	4.644	5.019	4.364	2.460	2.402	2.290
INGRESOS PATRIMONIA V	14	30	51	61	29	19	23	24	41
Total correntes	7.386	8.056	8.816	9.158	9.165	7.890	7.479	7.346	7.425
ALLEAMENTOS VI	57	62	56	84	66	22	24	16	17
TRANSFERENCIAS DE C VII	843	782	818	858	908	818	748	642	636
Total capital	900	844	873	942	974	839	771	658	653
Ingresos non financeiros	8.287	8.900	9.689	10.100	10.139	8.730	8.250	8.004	8.078

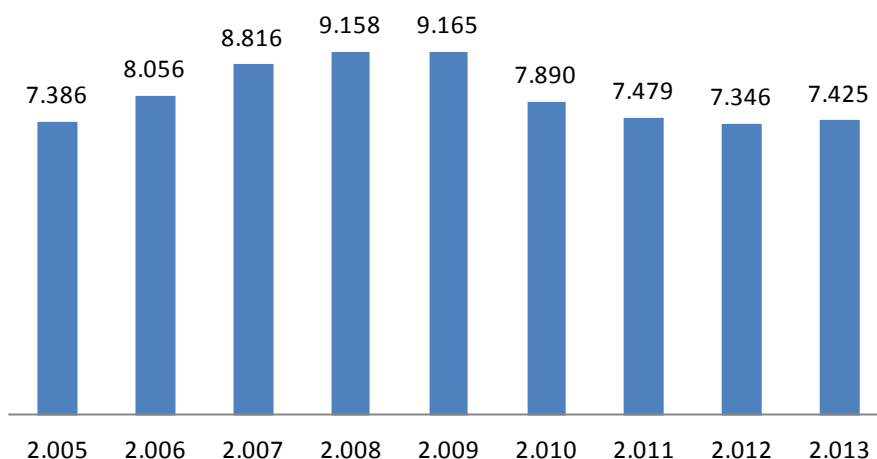
Fonte: Consellería de Facenda

Os ingresos correntes acadaron o seu máximo nos anos 2008 e 2009, reducíndose no 2013 respecto ao máximo de 2009 en 1.740 millóns de euros un 19% menos. Dende

o 2011 esta masa financeira mostra unha evolución estable en torno aos 7.400 millóns de euros.

Gráfico XLIII:

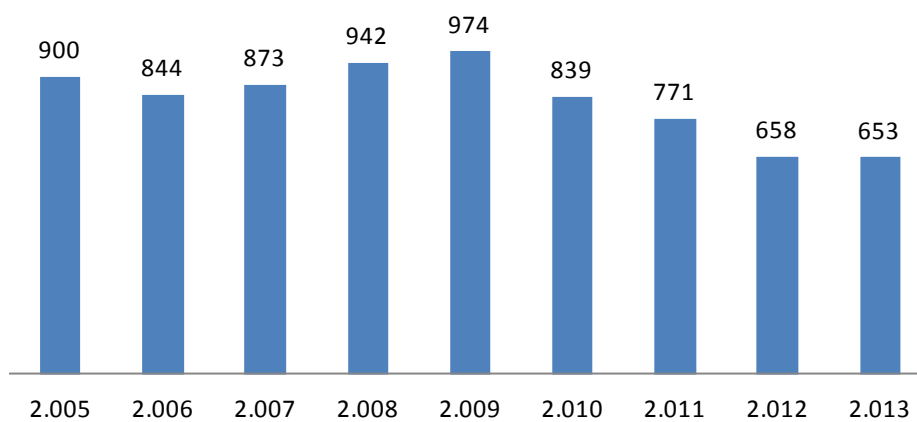
INGRESOS CORRENTES

En canto aos ingresos de capital, a súa execución no 2013 representou o 8% dos ingresos non financeiros totais, acadando un peso superior ao de 2012. Dende o ano 2009, ano no que alcanzou o seu máximo, reducíronse en 273 millóns de euros, é dicir nun 30%.

Gráfico XLIV:

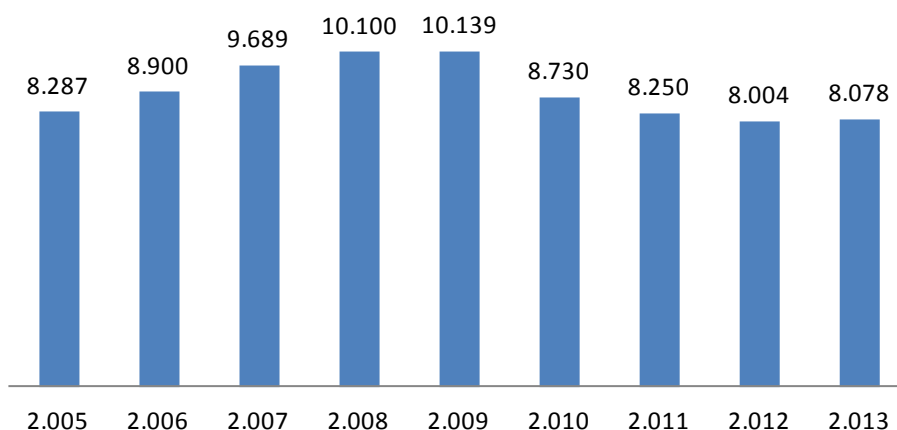
INGRESOS DE CAPITAL

Polo que se refire a evolución dos ingresos non financeiros, o seu máximo durante o período 2005- 2013 acadouse nos anos 2008 e 2009, con valores practicamente similares, por en riba dos 10.000 millóns de euros. Nos dous anos seguintes, os ingresos non financeiros caen fortemente ata case 2.000 millóns de euros, un 18,6% menos. A recesión económica do 2012 fai deteriorarse novamente a recadación en 250 millóns de euros adicionais, deixando os ingresos non financeiros nos 8.000 millóns de euros, que suben no 2013 ata os 8.078 millóns de euros.

Gráfico XLV:

INGRESOS NON FINANCIEROS

Como se ten sinalado xa, o aforro bruto, é dicir a diferenza, entre os ingresos e os gastos correntes, normalízase voltando a valores positivos no 2013, despois de pechas dous exercicios en valores negativos pola mala evolución dos ingresos correntes no 2011 e 2012. Porén, a Comunidade Autónoma de Galicia pasou de ter aforros brutos superiores aos 1.000 millóns de euros durante o período comprendido entre os anos 2005 e 2009 a ter un aforro no ano 2013 de 75 millóns de euros, despois de pechar con aforro negativo nos anos 2011 e 2012.

A importancia de este saldo orzamentario radica en que foi e debe ser nunhas finanzas saneadas, o principal fomedor de financiamento de investimentos da comunidade autónoma. Polo que de non recuperarse os ingresos correntes, a capacidade de investir no futuro verase limitada ás dispoñibilidades de fondos finalistas.

É por elo polo que a Xunta de Galicia ven actuando de xeito continuado en diversas accións que tentan mellorar a capacidade de xerar aforro corrente, tanto pola via dos ingresos retocando algunhas figuras tributarias para apancar a súa recadación como pola

vía do gasto corrente, mediante accións de racionalización administrativa e eliminación do gasto improdutivo.

Cadro XLVIII: Aforro Bruto.

		millóns €								
		2.005	2.006	2.007	2.008	2.009	2.010	2.011	2.012	2.013
INGRESO CORRENTE		7.386,2	8.055,8	8.815,8	9.157,8	9.165,3	7.890,3	7.478,6	7.346,3	7.425,1
GASTO CORRENTE		6.088,8	6.512,9	6.969,6	7.550,3	8.033,0	7.861,2	7.533,2	7.470,5	7.349,4
Aforro bruto/Corrente		1.297,4	1.542,9	1.846,2	1.607,5	1.132,3	29,1	-54,6	-124,2	75,7
taxa de aforro%		17,6%	19,2%	20,9%	17,6%	12,4%	0,4%	-0,7%	-1,7%	1,0%

Fonte: Consellería de Facenda

Finalmente, en canto a evolución do superávit ou déficit non financeiro, no período de referencia pódense extraer as seguintes conclusións: nos anos 2006 e 2007 conseguíuse pechar o exercicio cun superávit non financeiro e os anos seguintes remataron todos con déficit. O máis elevado produciuse no ano 2010 cando ascendeu a case 1.000 millóns de euros. No ano 2011 a contía do mesmo reduciuse en 266,6 millóns de euros, un 27,7% menos, principalmente pola redución do gasto non financeiro en 746,2 millóns de euros, fronte a redución dos ingresos en 479,6 millóns de euros.

O exercicio 2012 mostra un déficit orzamentario maior en 157 millóns de euros, xa que, malia que o gasto non financeiro redúcese en 88 millóns de euros os ingresos caen en 245 millóns de euros.

O peche de 2013 mostra unha importante melloría na senda de redución do déficit, reducindo o sel saldo en máis do 38% ata os 544 millóns de euros. Esta foto final é a que explica o devenir das diferentes masas de gasto dos últimos anos e as decisións de axuste para acomodalas, Galicia dende 2010 tivo 651 millóns de euros menos de ingresos que tivo que compensar no gasto, xunto con unha redución de 418 millóns de euros do seu déficit, o que supuso unha baixa no gasto non financeiro de 1.070 millóns de euros.

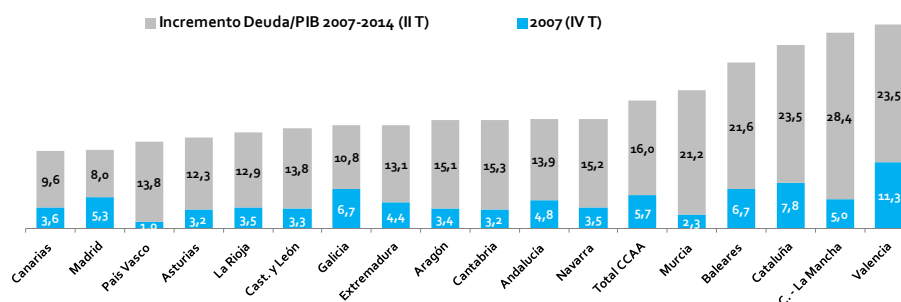
Cadro XLIX: Superávit (+) / Déficit (-) Non Financeiro.

		millóns €								
		2.005	2.006	2.007	2.008	2.009	2.010	2.011	2.012	2.013
INGRESO NON FINANCEIRO		8.286,5	8.900,1	9.689,2	10.099,9	10.139,4	8.729,6	8.249,9	8.004,2	8.078,2
GASTO NON FINANCEIRO		8.272,7	8.813,5	9.444,1	10.301,5	10.475,5	9.692,2	8.944,0	8.889,2	8.623,0
RESULTADO NON FINANCEIRO		13,8	86,6	245,1	-201,6	-336,1	-962,6	-694,1	-885,0	-544,8

Fonte: Consellería de Facenda

III.3. EVOLUCIÓN DO ENDEBEDAMENTO: POSICIÓN RELATIVA

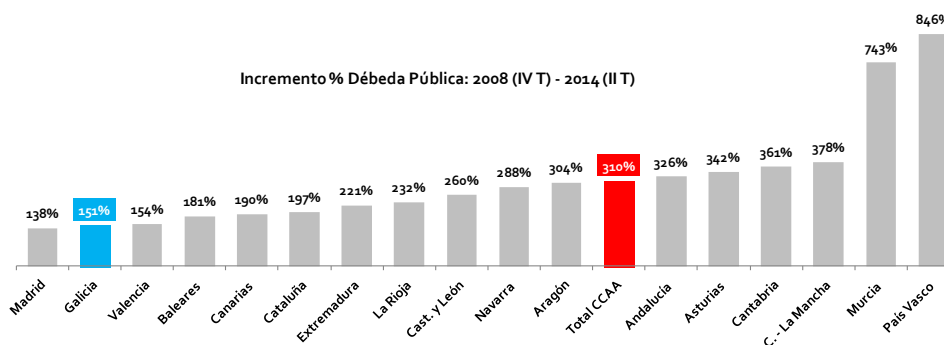
Gráfico XLIV:

O endebedamento do conxunto das Comunidades Autónomas, en termos do Protocolo de Déficit Excesivo, incrementouse entre finais do ano 2008 e o segundo trimestre do ano 2014 nun 181%. E dicir en case 4 anos as Comunidades Autónomas máis que duplicaron a súa débeda pública.

O endebedamento da Comunidade Autónoma de Galicia incrementouse neste período nunha porcentaxe inferior ao conxunto das Comunidades Autónomas, un 61%, sendo a terceira Comunidade cun menor incremento, non obstante esta variación porcentual depende do valor de partida polo que esta análise hai que completala coa variación da débeda en relación ao PIB para ese mesmo período.

Gráfico XLV:

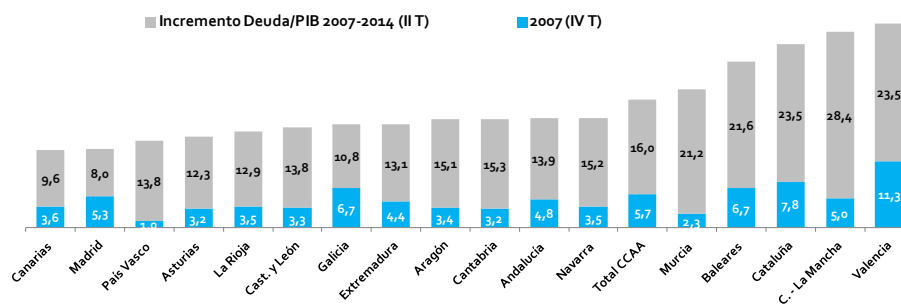
Polo tanto desde o 1 de Xaneiro de 2009 a ratio débeda –PIB incrementouse nun 151% fronte a un incremento do conxunto das Comunidades do 320%, o que significa que Galicia foi a segunda Comunidade con menor aumento do endebedamento.

Unha novidade que introduce a Lei Orgánica de Estabilidade Presupuestaria é que distribúe por primeira vez o límite do 60% de débeda en relación ao PIB entre as distintas Administracións Territoriais, é dicir, entre a Administración Central, as CCAA e as Corporacións Locais, establecendo os seguintes límites respectivamente: 44%, 13% e 3%.

O límite do 60% xa foi superado polo conxunto do sector público no cuarto trimestre do ano 2010; tendo en conta os últimos datos publicados polo Banco de España (segundo trimestre do ano 2014) a débeda pública española ascende a un 96,4 do PIB superando, por tanto, en máis de 36 puntos o límite establecido e supón un incremento desde finais de 2007, onde se alcanzou o mínimo da ratio débeda-PIB cun 36,3%, de máis de 60 puntos.

Dos 36,4 puntos de exceso do límite do 60%, 26,7 puntos corresponden á Administración Central, 8,7 puntos ás CCAA e 1 punto ás CCLL.

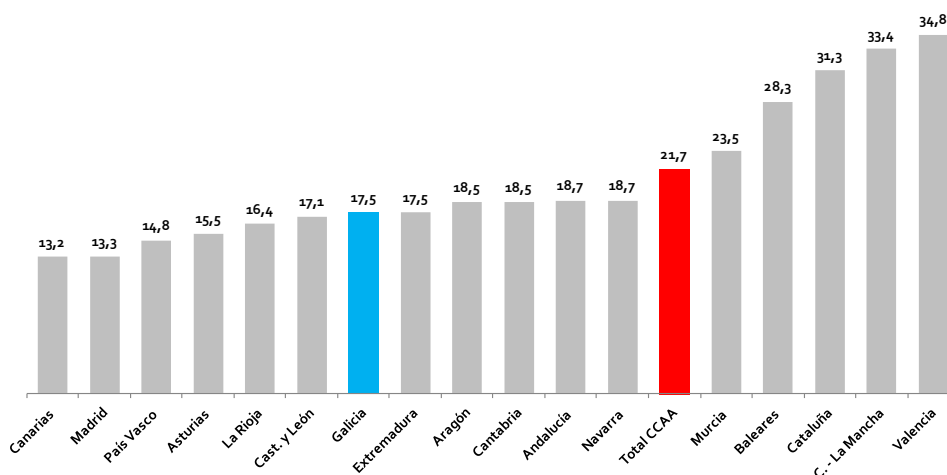
Grafico XLVI:

Dentro das CCAA a situación é moi heteroxénea, así so 4 CCAA están por baixo do límite do 13%, a media das CCAA excede dito límite en 5,9 puntos indo o rango dende o 11,7% da Comunidade de Canarias ata o 29,4% da Comunidade Valenciana.

Gráfico XLVII:

Débeda / PIB 2014 (IIT)

Podemos establecer unha dobre causalidade na situación da débeda, no periodo pre crise, as comunidades máis endebedadas son as que asumiron antes as competencias en materia de educación e sanidade (Cataluña, Valencia, Andalucía, Galicia e Canarias), no periodo post crise a evolución, xa a competencias iguais depende da disciplina fiscal de cada comunidade autónoma.

En canto a situación da Comunidade de Galicia o seu endebedamento, 17,5%, excede en 4,5 puntos o límite establecido na Lei Orgánica de Estabilidade Presupuestaria pero é inferior a media das CCAA (21,7%) ademais o diferencial co resto das CCAA estase a mellorar nos últimos anos, a finais do ano 2008 a ratio da débeda pública de Galicia superaba a media do conxunto das CCAA nunha décima en cambio cos últimos datos dispoñibles a débeda de Galicia é 2,1 puntos inferior a media.

Outra novidade da Lei Orgánica de Estabilidade Presupuestaria é que ademais de establecer obxectivos de estabilidade presupuestaria se fixan tamén obxectivos de débeda. Deste xeito o Consejo de Política Fiscal y Financiera aprobou a seguinte senda para o conxunto da débeda autonómica:

Cadro L:

Obxectivos de débeda da ca de Galicia					
	2013	2014	2015	2016	2017
Débeda/PIB	19,3	17,6	18,2	18,3	17,8

Cadro LI:

Obxectivos de débeda da ca de Galicia					
	2013	2014	2015	2016	2017
Débeda/PIB	19,3	17,6	18,2	18,3	17,8

E tamén se estableceron os seguintes obxectivos para cada unha das CCAA para os anos 2013, 2014, 2015, 2016 e 2017.

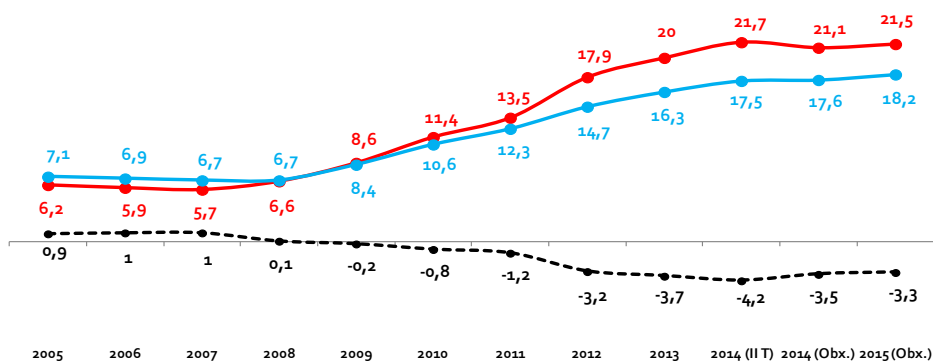
Cadro LI:

Obxectivos de estabilidade orzamentaria									
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Capacidade (+)/Necesidade (-) de financiamento % PIB	-0,8	-2,3	-1,6	-1,3	-1,2	-1,0	-0,7	-0,3	0,0

No seguinte gráfico reflíctese a evolución da débeda, en termos de débeda – PIB, da Comunidade Autónoma de Galicia así como a do conxunto de todas as CCAA durante o período 2005 – 2016 e o correspondente diferencial.

Gráfico XLVIII: Evolución da ratio débeda-PIB 2005-2015

Vermello.- total ccaa; azul.- Galicia e negro.-diferencial

III.4. TRANSPARENCIA

A Lei 2/ 2011, de 16 de Xuño, de Disciplina Orzamentaria e Sustentabilidade Financeira dispón no seu artigo 19, adicado a instrumentación do principio de transparencia, apartado 5 que “Os orzamentos xerais recollerán información sobre a necesidade de financiamento da Comunidade Autónoma, os investimentos reais das empresas públicas en termos de contabilidade nacional, a ratio de gasto público da Comunidade Autónoma

en relación co produto interior bruto rexional, o nivel de débeda pública no seguinte exercicio e a evolución das seguintes ratios e magnitudes: ratio débeda/PIB, ratio débeda/ingresos correntes, risco comprometido por avais e compromisos por emprego de fórmulas de pago adiado, tanto xa contratadas como das previstas para o exercicio orzamentario”.

Cadro LIII:

	2014	2015
Necesidade de Financiamento (% PIB)	-1,00%	-0,70%
Necesidade de Financiamento (M€)	575	403
Investimentos reais das empresas públicas (M€)	94,1	127,9
Ratio Gasto Non Financeiro - PIB rexional	14,6%	14,7%
Ratio Gasto Total - PIB rexional	17,9%	17,0%
Ratio Investimento por habitante	243,1	256,4
Ratio gasto non financeiro por habitante	3.748,7	3.587,1
Débeda Pública (M€)	9.936	10.384
Ratio Débeda - PIB	17,3%	17,6%
Ratio Débeda - Ingresos Correntes	137,7%	138,4%
Débeda por Habitante	3.622,9	3.804,7
Risco comprometido por avais (M€)	141,6	139,0
Compromisos por emprego de fórmulas de pago adiado (M€)	3.073,0	3.067,6

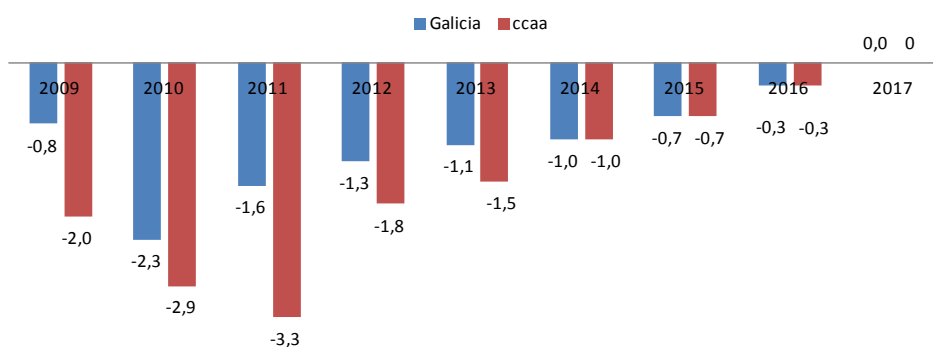
en euros e %

Neste sentido a Necesidade de Financiamento de Galicia no exercicio 2015 será dun 0,7% do PIB rexional cumprindo co obxectivo de estabilidade orzamentaria acordado polo Consello de Política Fiscal e Financeira o cal supón unha necesidade de financiamento de 403 millóns de euros.

A gráfica seguinte compara a senda de consolidación fiscal de Galicia e do total das comunidades autónomas, permite apreciar como os esforzos temperás na contención do déficit permiten unha senda máis suave no espazo temporal obxecto de análise, o que se traduce en menos medidas de axuste de ingresos e gastos.

Gráfico XLIX:

SENDA DE CONSOLIDACIÓN FISCAL

De seguido recóllese a mesma táboa para o conxunto do sector público (sen incluír a axuda ao sector financeiro).

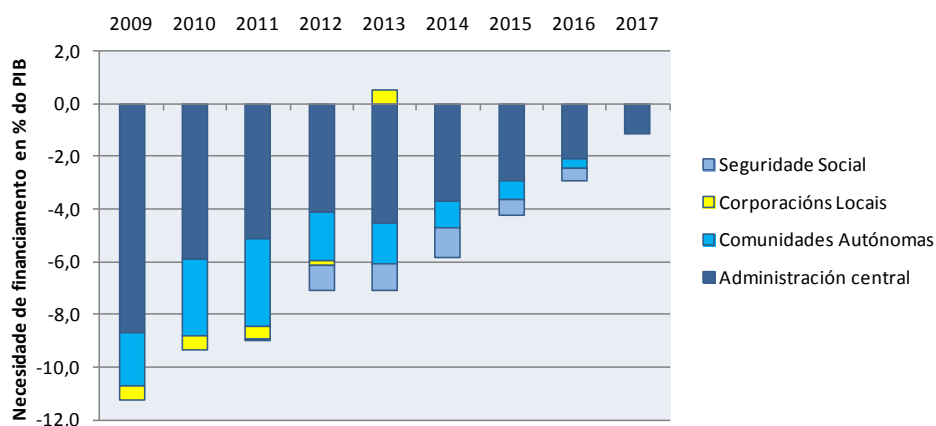
Cadro LIV:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Administración central	-8,7	-5,9	-5,1	-4,1	-4,5	-3,7	-2,9	-2,1	-1,1
Comunidades Autónomas	-2,0	-2,9	-3,3	-1,8	-1,5	-1,0	-0,7	-0,3	0
Corporacións Locais	-0,5	-0,5	-0,5	-0,2	0,5	0,0	0,0	0,0	0
Seguridade Social			-0,1	-1,0	-1,0	-1,1	-0,6	-0,5	0
TOTAL	-11,2	-9,3	-9,0	-7,1	-6,5	-5,8	-4,2	-2,9	-1,1

A representación gráfica de esta senda das diferentes administracións mostra como xorde un actor novo na necesidade de endebedamento que no 2016 superará ás comunidades autónomas, é a seguridade social, que é a administración pública que sofre un maior deterioro por mor da crise e que ven condicionando os repartos de obxectivos de déficit entre as diferentes administracións dende 2013.

Gráfico L:

Senda de consolidación fiscal

En canto aos investimentos reais das entidades instrumentais da comunidade autónoma que non forman parte do orzamento administrativo no ano 2015 ascende a 127.9 millóns de euros. O importe detallado dos devanditos investimentos por entidade axúntase como anexo ao final do documento.

A ratio de gasto público da Comunidade en relación co PIB rexional, no ano 2015 a porcentaxe de gasto non financeiro en relación ao PIB de Galicia é dun 14,7 en termos semellantes ao exercicio anterior, como consecuencia de que o gasto non financeiro (comparando os créditos iniciais) aumenta mantendo parello o seu peso no PIB nominal.

O gasto total respecto ao PIB descende en case un punto no 2015 desde o 17,9 % ao 17 % debido á minoración dos gastos financeiros do orzamento.

En canto o nivel de Débeda Pública do ano 2014, estímase que a finais de dito ano a débeda pública calculada segundo o Procedemento de Déficit Excesivo alcanzará o importe de 9.936 millóns de euros e que a finais do ano 2015 sexa de 10.384 millóns de euros, o que suporá un incremento da mesma de 448 millóns de euros.

A Lei de Disciplina Orzamentaria esixe información sobre a evolución das seguintes ratios que teñen relación co nivel de débeda pública: a ratio débeda/PIB e a débeda en relación cos ingresos correntes.

No que respecta á evolución da débeda/PIB estímase que a finais do ano 2014 sexa dun 17,3% e a finais do ano 2015 sexa dun 17,6%.

Respecto a relación entre a débeda e os ingresos correntes no ano 2014 a débeda de Galicia constituirá o 137,7% dos seus ingresos correntes e no ano 2015 dita relación ascenderá ao 138,4% como consecuencia dun aumento dos ingresos correntes en 288 millóns de euros e a un aumento da débeda en 448 millóns de euros.

A continuación en canto ao risco comprometido por avais hai que ter en conta o disposto no Texto Refundido da Lei de réxime financeiro e orzamentario de Galicia, en concreto nos seus artigos 40 a 45, dita Lei en canto ao límite máximo de avais que se poderán conceder durante cada ano remite a Lei de Orzamentos neste sentido a Lei de Orzamentos de Galicia do ano 2015 dispón que o importe máximo dos avais que a Xunta de Galicia poderá conceder durante o ano 2015 será de 30 millóns de euros e a continuación establece que o Instituto Galego de Promoción Económica poderá conceder, durante o ano 2015, avais en canto non se supere en ningún momento o saldo efectivo vixente de 500 millóns de euros.

A 30 de xuño do ano 2014 o IGAPE tiña un total comprometido por riscos asumidos por avais de 145 millóns de euros, a este risco vivo, que inclúe tanto as operacións da liña xeral de avais como do Plan RE-Brote, deben sumárselle os reavais ante SGR. Tendo en conta os reavais vivos comunicados polas SGR, o risco máximo asumido ascendería a 7,97 millóns de euros.

Para o ano 2015 estímase que risco comprometido en avais polo IGAPE acadará o importe de 139 millóns de euros. Por su parte a Xunta de Galicia non ten concedido ningún aval e non se prevé que conceda ningún no ano 2015.

Por último a Lei de Disciplina Orzamentaria establece que os Orzamentos recollerán información dos compromisos por emprego de fórmulas de pago adiado, tanto das xa contratadas como das previstas para o exercicio orzamentario, esta información figura na memoria I.

Dita táboa reflicte que ata o ano 2039 a Xunta de Galicia ten comprometidos a través das colaboracións público privadas 3.067 millóns de euros.

No ano 2015 non está previsto dispor máis gasto a través destas fórmulas, polo que o importe comprometido ao final do ano 2015 será o mesmo.

ANEXO: Inversións reais das empresas públicas

codigo	ENTIDADE	INVESTIMENTO REAL 2015
406	Portos de Galicia	6.667.870
412	Augas de Galicia	67.114.165
109	Axencia de Protección da Legalidade Urbanística	1.985.000
502	Consortio Galego de Servizos de Igualdade e Benestar	2.758.693
506	Consortio Servizo contra Incendios e Salvamento Comarca de Verín	54.310
509	Consortio Servizo contra Incendios e Salvamento das Comarcas de do Deza e Tabeirós-Terra de Montes	23.000
510	Consortio Servizo contra Incendios e Salvamento da Comarca da Limia	56.764
512	Axencia para a Calidade do Sistema Universitario de Galicia	14.000
513	Consortio de Bibliotecas Universitarias de Galicia	5.000
515	Consortio extensión universitaria e divulgación ambiental	12.000
516	Consortio de abastecemento de auga en Cervo e Buerela	0
517	Consortio Casco Vello de Vigo	0
523	Consortio Provincial Contra Incendios e Salvamento de Pontevedra	350.000
413	Fundación Instituto Galego de Oftalmoloxía	0
414	Fundación Pública Centro de Transfusión de Galicia	47.663
415	Fundación Pública Cidade da Cultura de Galicia	2.162.937
416	Fundación Pública Escola Galega de Administración Sanitaria	3.000
417	Fundación Pública Urgencias Sanitarias de Galicia 061	340.189
418	Instituto Galego de Medicina Xenómica	108.000
604	Fundación Galicia Europa	2.000
606	Fundación Galega para a Tutela de Persoas Adultas	0
607	Fundación Semana Verde de Galicia	0
608	Fundación Centro Galego de Artesanía e Deseño	0
609	Fundación Centro Tecnolóxico de Supercomputación de Galicia	4.439.933
610	Fundación Exposicións e Congresos de A Estrada	0
611	Fundación Feiras e Exposicións de Lugo	0
612	Fundación Feiras e Exposición de Ourense	0
615	Instituto Feiral de A Coruña	0
650	Fundación Centro Tecnolóxico da Carne	48.916
651	Fundación ROF Codina	3.056.743
652	Fundación Deporte Galego	20.000
654	Fundación Centro Tecnolóxico do Mar	0
656	Fundación Galega de Formación para o Traballo	0
660	Fundación Camilo José Cela	2.950
661	Fundación Axencia Enerxética Provincial de A Coruña	0
401	Compañía de Radio-Televisión de Galicia	240.000
499	Compañía de RTVG e sociedades	3.355.628
702	Redes de Telecomunicación Galegas, S.A.	300.000
703	Televisión de Galicia, S.A.	3.115.628
706	Sociedade Pública de Investimentos de Galicia	17.992.925
707	SODIGA Galicia, Sociedade de Capital Risco	5.000.000
708	XESGALICIA, Sociedade Xestora de Entidades de Capital Risco, S.A.	80.000
709	Galicia Calidade, S.A.	10.295
710	Parque Tecnolóxico de Galicia, S.A.	121.800
713	Sociedade Anónima de Xestión do Plan Xacobeo, S.A.	0
714	Empresa Pública de Servizos Agrarios Galegos	0
717	Xenética Fontao, S.A.	214.000
718	Galaría Empresa Pública de Servizos Sanitarios	1.011.000
719	Sociedade Galega de Medio Ambiente, S.A.	3.620.000
727	Xestión do solo de Galicia, XESTUR, S.A.	3.543.352
	TOTAL	127.877.760

